

KONINKLIJK

LGOG

samen de geschiedenis van LIMBURG ONTDEKKEN

Kring Ter Horst

Ineke Eickmans
Secretaris
0651568605
secretaris@lgogterhorst.nl

UITNODIGING

Activiteit: Lezing Horst na 1945

“Wij gaan hier geen hoge fabrieksschoorstenen propageren...”

Wanneer: 19 oktober om 20.00 uur

Locatie: Leste Geulde, Noordsingel 75 in Horst

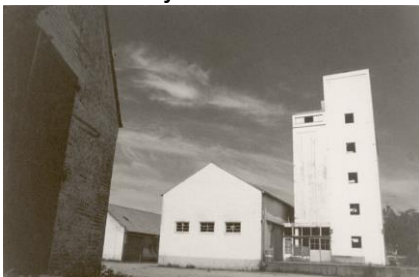
Horst, 9 september 2022

Aan de leden van LGOG kring Ter Horst en geïnteresseerden

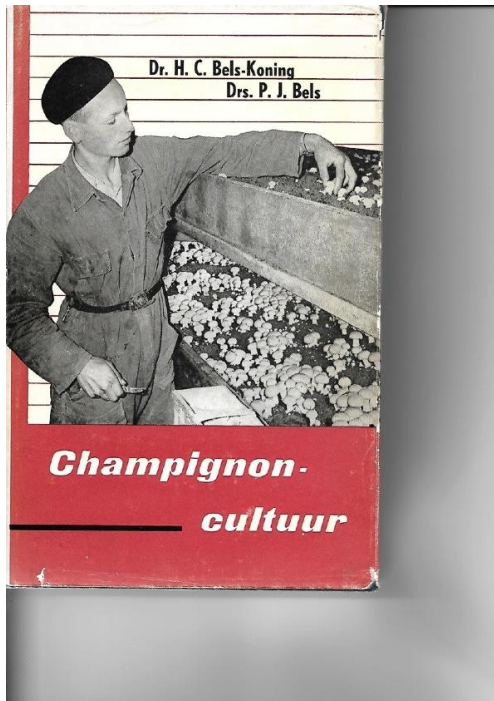
In het midden van de 20^e eeuw voorzagen landbouwdeskundigen dat, ook in het kinderrijke Peelgebied, bij gebrek aan voldoende cultuurgrond, niet alle boerenzonen in de naaste toekomst nog werk zouden kunnen vinden in de agrarische sector. Bedrijfsplitsing, emigratie of werken in de industrie zouden volgens diezelfde deskundigen, voor deze jongemannen een uitweg kunnen bieden.

De gemeentebesturen van Venray en ook Helden maakten zich, indachtig deze visie, meteen na de oorlog sterk om in aanmerking te komen voor subsidieregelingen om industrievestiging in hun gemeenten te kunnen bevorderen. Niet zonder succes. Vooral Venray slaagde erin grote bedrijven aan te trekken, zoals in de jaren '50 Inalfa en in de jaren '60 Rank Xerox.

Het Horster gemeentebestuur vertrouwde op de veerkracht van de agrarische sector. Het voorzag mogelijkheden om in de Peel onder meer door nieuwe ontginningen en ook door ontbinding van langdurige pachtcontracten met Van de Griendt's Landexploitatie, ruimte te creëren om nieuwe boerenbedrijven te stichten.

Het gemeentebestuur was bovendien de overtuiging toegedaan dat de tuinbouw in Horst grote potentie in zich borg. Het kwam daarin niet bedrogen uit. Vooral de glastuinbouw en de champignonteelt zouden zich in de gemeente vanaf de jaren '50 in hoog tempo ontwikkelen. De gemeente spande zich, onder het motto 'de toekomst is aan de tuinderij' ook in om de bouw van kassen en 'champignonkelders' in Horst zelf en de kerkdorpen te bevorderen.

Grote fabrieken gingen aan Horst voorbij. De gemeente ontbeerde daarvoor ook de benodigde ruimte. In het in 1947 opgestelde uitbreidingsplan was zelfs niet eens geanticipeerd op mogelijke industrievestiging. Toen dit plan in 1957 werd aangepast, werd daarin alsnog aan de zuidkant van het dorp een bescheiden industrieterrein geprojecteerd.

Wel kwam er in Horst de nodige kleinere industrie. Vaak was die nauw met de agrarische sector verbonden. Om de positie van de land- en tuinbouw verder te versterken streefde de gemeente Horst er bovendien naar instellingen binnen te halen op het gebied van agrarisch onderwijs, onderzoek en voorlichting. Dat beleid was lang succesvol. In de volksmond werd wel gesproken van het "Wageningen van het Zuiden".

Bleef het agrarische karakter van de gemeente zo behouden, Horst verloor wel zijn van uitgesproken katholieke stempel, een ontwikkeling die aan geen dorp of stad in het zuiden van het land voorbijging. De Horster bevolking, voor wie deken L. Debije (1945-1967) lang de onbetwiste geestelijke leidsman was geweest, gleed vanaf midden jaren '60 langzaam maar zeker van de kerk weg.

Burgemeester van Horst J.K. Geurts reikt koninklijke onderscheiding uit aan deken L. Debije bij gelegenheid van zijn veertigjarig priesterschap (1961).

De belangstelling voor georganiseerde godsdienstigheid, zoals het misbezoek op zondag, liep sterk terug en het geloof verloor ook zijn kompasfunctie voor het persoonlijk leven. Het resultaat: ook in Horst marginaliseerde de kerk. Vooral de betrokkenheid van jongeren bij de kerk kalfde in Horst opvallend snel af. Dat was mede toe te schrijven aan de omstandigheid dat zij in steeds groter getale na de lagere school deelnamen aan vervolgonderwijs.

Debije's opvolgers probeerden inzichtelijk te krijgen waarom de parochianen de kerk steeds meer links lieten liggen en zochten op grond van deze analyses naar wegen om deze ontwikkeling een halt toe te roepen. Deken P. Dings onderkende de belangrijke rol van de geloofsoverdracht via het basisonderwijs, maar ondervond van de zijde van de scholen weinig medewerking om daaraan meer aandacht te besteden. Georganiseerde godsdienstigheid speelt anno 2022 in de Horster samenleving nauwelijks nog een rol.

Een derde aspect dat aan bod komt is het streven om het voorzieningenniveau in Horst op het gebied van onderwijs, bejaardenzorg en gezondheidszorg verder uit te bouwen en te professionaliseren. Zoals in heel katholiek Nederland heeft ook Horst op deze terreinen lang sterk gebouwd op het werk van vrouwelijke religieuzen. In het midden van de eeuw waren niet alleen in Horst, maar ook in Meterik, America en Griendtsveen aan de lagere meisjesscholen zusters werkzaam. Geleidelijk trokken zij zich van deze scholen terug, zoals die in Horst na de opening van het nieuwe ziekenhuis ook hun werk in de gezondheidszorg geleidelijk aan beëindigden.

In de naoorlogse ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en gezondheidszorg in Horst springen echter twee andere thema's het meest in het oog: de uiteindelijk geslaagde pogingen om in Horst een middelbare school te vestigen en de intense, verloren strijd om het behoud van het St. Antoniusziekenhuis.

Wij vinden het fijn dat Jan Janssen bereid is om zijn uitgebreide kennis over dit onderwerp met ons te delen.

Dr. J.A.M.M. Janssen studeerde geschiedenis aan de Katholieke Universiteit in Nijmegen en was van 1980 tot 2016 als historicus werkzaam bij het Ministerie van Defensie. Hij was onder meer directeur van het Militaire Luchtvaart Museum in Soesterberg. Sinds 2016 werkt hij aan een boek over de maatschappelijke veranderingen in Noord-Limburg, waarbij de gemeente Horst als uitgangspunt dient.

Met plezier nodigen wij u uit om deze lezing bij te wonen. De toegang voor de leden is gratis, andere belangstellenden betalen vijf euro. U hoeft zich vooraf niet aan te melden.

Wij hopen u te mogen begroeten.

Met vriendelijke groeten, namens het bestuur van de LGOG kring Ter Horst,

Arie Stas, voorzitter
Ineke Eickmans, secretaris